

§85

Kompensation till privata vårdgivare för 2024 (RS/762/2024)

Sammanfattning

Den första januari 2010 infördes Hälsovalet i Jämtland Härjedalen i enlighet med lagen om valfrihetssystem (LOV 2008:962). Alla aktörer i vårdvalet, oavsett driftsform, har samma uppdrag. De ska leverera en kvalitativt god primärvård utifrån regionens beställning. Regionen ersätter leverantörerna enligt en fastställd ersättningsmodell som innehåller tre grunddelar:

- ersättning för listade personer
- rörlig ersättning
- tilläggsersättning

Regionfullmäktige fastslog den 23 juni 2021 §84 dokumentet "Likvärdiga villkor för utförare inom valfrihetssystem i Region Jämtland Härjedalen" vilket syftar till att tydliggöra hur regionen hanterar konkurrensneutralitet i sina vårdvalssystem. Vidare är målet med dokumentet att konkretisera hur regionen beräknar ekonomisk konkurrensneutralitet och ge utförare, oavsett driftform, en trygghet i att konkurrensneutralitet eftersträvas och råder.

Det finns däremot inte någon lagstadgad skyldighet att upprätta ett sådant dokument och Region Jämtland Härjedalen är ensam om att ha ett sådant dokument. Det enda lagkravet som finns kopplat till likvärdighet är att alla externa utförare behöver hanteras likvärdigt i relation till varandra. Däremot finns inga krav på att den regiondrivna verksamheten och de externa utförarna behöver hanteras på samma sätt kopplat till exempel till ekonomi.

Beslutet om Likvärdiga villkor beskriver att ifall den ekonomiska uppföljningen visar att regionens totala avvikelse efter beräkning av huvudmannauppdrag och sistahandsansvar är negativ så innebär det att det uppföljda ersättningssystemet inte är konkurrensneutralt. Om det är en negativ avvikelse så ska regionstyrelsen ta ställning till om övriga vårdgivare ska kompenseras i motsvarande grad året efter.

I samband med Regionstyrelsen den 10 december 2024 fick Regiondirektören i uppdrag att lämna förslag till eventuell justering av beräkning för underskottskompensation avseende verksamhetsår 2024 utifrån dokumentet Likvärdiga villkor. Eventuella justeringar skulle redovisas vid Regionstyrelsens sammanträde den 21 januari 2025 för att kunna ligga till grund för beräkning av underskottskompensationen för verksamhetsåret 2024. Utifrån politisk dialog har redovisningen dröjt till styrelsen i maj.

I samband med att regionfullmäktige beslutade om dokumentet Likvärdiga villkor fick regionstyrelsen i uppdrag att ta fram underlag för kostnader avseende huvudmannauppdrag, särskilda åtaganden och sistahandsansvar.

Då det gäller sistahandsansvaret som regionen har som huvudman, beslutade regionstyrelsen för 2021 att sistahandsansvaret endast ska gälla för hälsocentraler som både har mer än 30 km till nästa närmaste hälsocentral samt färre än 4 000 folkbokförda invånare i upptagningsområdet vilket redovisas i Rapport från politisk styrgrupp för vårdval/hälsoval (RS/773/2021). Villkor som sedan tillämpats även för åren 2022 och 2023.

Regionstyrelsens beslut kring sistahandsansvaret tar ingen hänsyn till ifall någon annan vill etablera sig på de orter eller i dess närhet där regionen har sina hälsocentraler.

En rimlig bedömning är att ifall underskottskompensationen ska betalas ut, bör det ske genom att alla hälsocentraler som inte finns på samma ort som privata hälsocentraler bör ses som ett sistahandsansvar. Det skulle innebära att regionens hälsocentraler i Östersund, Frösön och Åre skulle undantas från sistahandsansvaret. Där finns en tydlig konkurrens och de egendrivna hälsocentralerna bör på samma sätt som de privata agera utifrån det. Vidare görs bedömningen att kompensation ska utgå till samtliga utförare med grund i antal listade, på samma sätt som tidigare år.

Vid beräkning av underskottskompensationen för verksamhetsåret 2023 avgick ungefär 24 mnkr kopplat till sistahandsansvaret. Med det nya förslaget till beräkning av sistahandsansvaret skulle ungefär 88 mnkr ha avgått från sistahandsansvaret för verksamhetsåret 2023. Ifall regionen tillämpat beräkningen för verksamhetsåret 2023 så skulle regionen ha betalat ut drygt 3 mnkr i stället för 14 mnkr i underskottskompensation.

I samband med beräkning av underskottskompensationen för verksamhetsåret 2024 föreslås även att ingen kompensation ska beräknas kopplat till kostnader för den nyöppnade hälsocentralen i Torvalla.

Vidare föreslås att kostnader som är hänförliga till robusta hälsocentralerna nivå 1 och 2 ska undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor. Detta med stöd av Försvarsberedningens notering i Kraftsamling "att om privata utförare inte klarar av att fullfölja sitt uppdrag vid höjd beredskap och krig så faller ansvaret för att hantera detta på kommuner och regioner." Detta gäller hälsocentralerna i Strömsund, Järpen, Frösön, Brunflo, Hammarstrand, Sveg och Funäsdalen.

Regionstyrelsen

2025-05-27

Förslag till beslut

1. Underskottskompensation ska beräknas utifrån regiondrivna hälsocentraler i Östersund, Frösön och Åre.
2. Torvalla hälsocentral ska, fram till att nytt beslut fattats, undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor.
3. Kostnader som är hänförliga till arbetet med robusta hälsocentraler nivå 1 och 2 ska undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor.
4. Kompensation ska betalas ut till de privata vårdgivarna för underskott i den regiondrivna primärvården 2024 med 8 902 000 kronor.
5. Kostnaden för verksamhetsåret 2024 tas från balanskonto 2990 kst 7000.

Yrkanden

Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar följande:

Punkt 1. Avslag på skrivet förslag till beslut och yrkar på följande text:

"Underskottskompensationen för 2024 skall hanteras liksom tidigare år där sistahandsansvaret beräknas utifrån mer än 30 km till närmaste hälsocentral samt mindre än 4000 folkbokförda invånare i upptagningsområdet."

Punkt 2. Bifall

Punkt 3. Bifall

Punkt 4. Avslag på skrivet förslag till beslut och yrkar på en ändring till:

"Kompensation ska betalas ut till de privata vårdgivarna för underskott i den regiondrivna primärvården 2024 med 19 281 000 kronor."

Punkt 5. Bifall

Ny punkt 6. Tilläggsyrkande:

"Det Politiska rådet för vårdvalen får i uppdrag att utreda och komma med förslag på en eventuell justering av beräkning för underskottskompensation avseende verksamhetsår 2025 utifrån dokumentet Likvärdiga villkor."

Ny punkt 7. Tilläggsyrkande:

"Eventuell justering ska redovisas vid regionstyrelsens sammanträde den 4-5 november 2025."

Regionstyrelsen

2025-05-27

Elin Hoffner (V) yrkar följande:

Punkt 1. Ändringsyrkande

"Att systemet med underskottskompensation avvecklas, då det saknar motsvarighet nationellt, snedvrider resursfördelningen och motverkar en jämlik, behovsstyrd och långsiktigt hållbar primärvård i hela länet."

Punkt 4. Ändringsyrkande

"Att ingen utbetalning av underskottskompensation för år 2024 ska göras till privata vårdgivare inom vårdvalet."

Samt avslag till Lars-Erik Olofssons tilläggsyrkanden (6-7).

Robert Hamberg (M) yrkar bifall till Lars-Erik Olofssons (KD) yrkande i punkt 1 och punkt 4 samt tilläggsyrkande i punkt 6 och punkt 7 samt följande ändringsyrkande:

Ändringsyrkande

Att att-satsen i punkt 2 i tjänstemannaförslaget ändras till

"Torvalla hälsocentral ska, fram till och med 2026, undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor."

Jonas Andersson (S) yrkar bifall till regiondirektörens förslag och avslag till Lars-Erik Olofssons och Elin Hoffners yrkanden.

Jörgen Larsson (C), Conny Wahlström (MP) och Ronny Karlsson (SD) yrkar bifall till Lars-Erik Olofssons yrkanden i punkt 1, 4, 6-7 och Robert Hambergs yrkanden i punkt 2 och avslag till regiondirektörens förslag och Elin Hoffners yrkanden.

Bengt Bergqvist (S) yrkar bifall till regiondirektörens förslag och avslag till Lars-Erik Olofssons, Elin Hoffners och Robert Hambergs samtliga yrkanden.

Stefan Nilsson (KD) yttrar sig.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i punkt 1, Lars-Erik Olofssons yrkande i punkt 1 och Elin Hoffners yrkande i punkt 1 och finner att regiondirektörens förslag utses som huvudförslag och Lars-Erik Olofssons yrkande utses som motförslag.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag och Lars-Erik Olofssons yrkande och finner att Lars-Erik Olofssons yrkande antas.

Regionstyrelsen

2025-05-27

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:

Den som bifaller regiondirektörens förslag röstar Ja.

Den som bifaller Lars-Erik Olofssons yrkande röstar Nej.

Med 5 ja-röster och 7 nej-röster och 1 som avstår finner ordföranden att Lars-Erik Olofssons yrkande i punkt 1 antas.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i punkt 2 och Robert Hambergs yrkande i punkt 2 och finner att regiondirektörens förslag antas.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:

Den som bifaller regiondirektörens förslag röstar Ja.

Den som bifaller Lars-Erik Olofssons yrkande röstar Nej.

Med 7 ja-röster och 6 nej-röster finner ordföranden att regiondirektörens förslag i punkt 2 antas.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i punkt 3 och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i punkt 4, Lars-Erik Olofssons yrkande i punkt 4 och Elin Hoffners yrkande i punkt 4 och finner att regiondirektörens förslag utses som huvudförslag och Lars-Erik Olofssons yrkande utses som motförslag.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag och Lars-Erik Olofssons yrkande och finner att regiondirektörens förslag antas.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:

Den som bifaller regiondirektörens förslag röstar Ja.

Den som bifaller Lars-Erik Olofssons yrkande röstar Nej.

Med 5 ja-röster och 7 nej-röster och 1 som avstår finner ordföranden att Lars-Erik Olofssons yrkande i punkt 4 antas.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i punkt 5 och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på Lars-Erik Olofssons tilläggsyrkanden punkt 6-7 och finner att de avslås.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:

Den som yrkar att tilläggsyrkandena avslås röstar Ja.

Den som bifaller tilläggsyrkandena röstar Nej.

Med 6 ja-röster och 7 nej-röster finner ordföranden att Lars-Erik Olofssons tilläggsyrkanden antas.

Beslut

1. Underskottskompensationen för 2024 skall hanteras liksom tidigare år där sistahandsansvaret beräknas utifrån mer än 30 km till närmaste hälsocentral samt mindre än 4000 folkbokförda invånare i upptagningsområdet.

2. Torvalla hälsocentral ska, fram till att nytt beslut fattats, undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor.

3. Kostnader som är hänförliga till arbetet med robusta hälsocentraler nivå 1 och 2 ska undantas från ersättning enligt dokumentet Likvärdiga villkor.

4. Kompensation ska betalas ut till de privata vårdgivarna för underskott i den regiondrivna primärvården 2024 med 19 281 000 kronor.

5. Kostnaden för verksamhetsåret 2024 tas från balanskonto 2990 kst 7000.

6. Det Politiska rådet för vårdvalen får i uppdrag att utreda och komma med förslag på en eventuell justering av beräkning för underskottskompensation avseende verksamhetsår 2025 utifrån dokumentet Likvärdiga villkor.

7. Eventuell justering ska redovisas vid regionstyrelsens sammanträde den 4-5 november 2025.

Regionstyrelsen

2025-05-27

Reservationer

Elin Hoffner (V) lämnar följande skriftliga reservation till förmån för eget yrkande i punkten 1 och 4.

"Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet att göra utbetalning inom ramen för underskottskompensation till privata vårdgivare i vårdvalet. Vi anser att systemet saknar motsvarighet nationellt, saknar legitimitet och snedvrider resursfördelningen till nackdel för den regiondrivna primärvården. Den offentliga vården har ett större ansvar, bär kostnader utanför vårdvalets ramar och ska inte straffas för att regionen säkerställer vård i hela länet. I ett ekonomiskt ansträngt läge måste resurserna gå till att säkra tillgänglig, jämlik och behovsstyrd vård. Vi yrkade därför att ingen utbetalning ska ske för 2024, samt att systemet med underskottskompensation ska avskaffas."

Robert Hamberg (M), Fredrik Fagerholm (M), Jörgen Larsson (C), Conny Wahlström (MP), Ronny Karlsson (SD) och Ted Länsberg (SD) reserverar sig till förmån för Robert Hambergs ändringsyrkande i punkt 2.

Bengt Bergqvist (S), Christer Nordqvist (S), Jakob Eiserman (S), Malin Bergqvist (S) och Jonas Andersson (S) lämnar följande skriftliga reservation till förmån för egna yrkanden.

"Vi, de Socialdemokratiska ledamöterna, ställer oss kritiska till beslutet att betala ut 19,261 miljoner kronor i underskottskompensation till alternativa vårdgivare för 2024, enligt initiativärendet från Lars-Erik Olofsson (KD). Det är enligt vår mening en märklig ordning att fatta beslut om en så stor kompensation innan det politiska arbetet med att ta ställning till Regiondirektörens förslag om ny beräkningsmodell är slutfört.

Vi hade hellre sett att regionstyrelsen gått på förslaget i tjänsteskrivelsen Kompensation till privata vårdgivare för 2024 (RS/762/2024), där en genomarbetad analys gjorts av sistahandsansvar, robusta hälsocentraler och vilka delar av den regiondrivna vården som bör ingå i jämförelsen. Den föreslagna kompensationen i det ärendet – 8,902 miljoner kronor – är enligt vår bedömning mer rimlig och rättvisande utifrån dokumentet Likvärdiga villkor och regionens särskilda ansvar som huvudman.

Vi vill också starkt betona att beslut av denna karaktär måste vägas mot regionens allvarliga ekonomiska situation. Vi står mitt i ett omfattande arbete med att få en ekonomi i balans och då är det särskilt viktigt att varje krona används med försiktighet och utifrån tydliga och rättvisa principer. Att fatta beslut om en högre ersättning än vad som föreslås i den fördjupade tjänsteskrivelsen riskerar att försvaga legitimiteten i våra prioriteringar och försvåra det nödvändiga förändringsarbetet i hälso- och sjukvården."

Regionstyrelsen

2025-05-27

Expedieras till

Ekonomidirektör

Enhetschef Beställarenheten

Avdelningschef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Kompensation till privata vårdgivare för 2024
- §208 Regionstyrelsen Beräkning av underskottskompensation 2024

Voteringslista: §85

Ärende: Kompensation till privata vårdgivare för 2024, RS/762/2024

Voteringslist(or)

Omröstning mellan regiondirektörens förslag i punkt 1 (Ja) och Lars-Erik Olofssons (KD) yrkande i punkt 1 (Nej)

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bengt Bergqvist (S), ordförande	X		
Jakob Eiserman (S), ledamot	X		
Malin Bergqvist (S), ledamot	X		
Elin Hoffner (V), ledamot			X
Lars-Erik Olofsson (KD), vice ordförande		X	
Robert Hamberg (M), 2:e vice ordförande		X	
Jörgen Larsson (C), ledamot		X	
Ronny Karlsson (SD), ledamot		X	
Ted Michael Länsberg (SD), ledamot		X	
Conny Wahlström (MP), ledamot		X	
Christer Nordqvist (S), ersättare	X		
Jonas Andersson (S), ersättare	X		
Fredrik Fagerholm (M), ersättare		X	
Resultat	5	7	1

Omröstning mellan regiondirektörens förslag i punkt 2 (Ja) och Robert Hambergs (M) ändringsyrkande i punkt 2 (Nej)

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bengt Bergqvist (S), ordförande	X		
Jakob Eiserman (S), ledamot	X		
Malin Bergqvist (S), ledamot	X		
Elin Hoffner (V), ledamot	X		
Lars-Erik Olofsson (KD), vice ordförande	X		
Robert Hamberg (M), 2:e vice ordförande		X	
Jörgen Larsson (C), ledamot		X	
Ronny Karlsson (SD), ledamot		X	
Ted Michael Länsberg (SD), ledamot		X	
Conny Wahlström (MP), ledamot		X	
Christer Nordqvist (S), ersättare	X		
Jonas Andersson (S), ersättare	X		
Fredrik Fagerholm (M), ersättare		X	
Resultat	7	6	0

Omröstning mellan regiondirektörens förslag i punkt 4 (Ja) och Lars-Erik Olofssons (KD) ändringsyrkande i punkt 4 (Nej)

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bengt Bergqvist (S), ordförande	X		
Jakob Eiserman (S), ledamot	X		
Malin Bergqvist (S), ledamot	X		
Elin Hoffner (V), ledamot			X
Lars-Erik Olofsson (KD), vice ordförande		X	
Robert Hamberg (M), 2:e vice ordförande		X	
Jörgen Larsson (C), ledamot		X	
Ronny Karlsson (SD), ledamot		X	
Ted Michael Länsberg (SD), ledamot		X	
Conny Wahlström (MP), ledamot		X	
Christer Nordqvist (S), ersättare	X		
Jonas Andersson (S), ersättare	X		
Fredrik Fagerholm (M), ersättare		X	
Resultat	5	7	1

Omröstning om avslag (Ja) eller bifall (Nej) till Lars-Erik Olofssons (KD) tilläggsyrkanden

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bengt Bergqvist (S), ordförande	X		
Jakob Eiserman (S), ledamot	X		
Malin Bergqvist (S), ledamot	X		
Elin Hoffner (V), ledamot	X		
Lars-Erik Olofsson (KD), vice ordförande		X	
Robert Hamberg (M), 2:e vice ordförande		X	
Jörgen Larsson (C), ledamot		X	
Ronny Karlsson (SD), ledamot		X	
Ted Michael Länsberg (SD), ledamot		X	
Conny Wahlström (MP), ledamot		X	
Christer Nordqvist (S), ersättare	X		
Jonas Andersson (S), ersättare	X		
Fredrik Fagerholm (M), ersättare		X	
Resultat	6	7	0